

# KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom  
„KOROŠKI SLOVENEK“  
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.  
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:  
Pol. in gosp. društvo  
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List**  
**za politiko, gospodarstvo**  
**in prosveto**

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtno: 1 šiling.  
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo  
četrtno: Din. 25.—  
celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

## Moč časopisja.

Nemci v Jugoslaviji so pričeli lani ponoven boj za rešitev šolskega vprašanja v njihovem smislu. Povod temu je dal načrt bivšega prosvetnega ministra Grola o preureditvi, oziroma ureditvi osnovnega šolstva enotno za vso državo.

Posl. Grassl se v graški „Tagespošti“ hudo pritožuje nad razmerami nemške manjšine v Jugoslaviji in stavi rešitev koroškega vprašanja jugoslovanski vladi za vzor. Čeprav je „Tagespošta“ v istem hipu že prinesla poročilo, da je prosvetni minister zagotovil zastopstvu nemške manjšine pravično rešitev vseh nemških zahtev na šolskem polju, nadaljuje posl. Grassl svoje opisovanje „idealnih“ razmer na Koroškem. Obenem stavi zahtevo po šolski in cerkveni avtonomiji, kakor so jo imeli Srbi v bivši Orgski. Nas stvar ne bi toliko zanimala, ako ne bi razprava imenovanega bivšega poslanca bila v obraz nepristranski resnici.

V kolikor so pri nas razmere „idealne“, pač čutimo vsi, posebno oni, ki morajo gledati našo mladino na povsem pogrešenih potih. Če poslanec Grassl trdi, da utegne novi načrt prikrajšati nemško manjšino, oziroma njeno šolstvo, ker bodo na nemške šole lahko prišli nenemški učitelji, tako so pri nas razmere že take, da jih noben načrt poslabšati ne more. Manjšinsko šolstvo z izključno nemškim učitelstvom je pri nas vendar neizpodbitno dejstvo. Če poslanec Grassl z resnim povdarkom take razmere jugoslovanski vladi stavi za vzor, tedaj bo nemška manjšina pač pomilovanja vredna.

Obstojata samo dve možnosti. Dela li g. Grassl to iz zlobe ali nevednosti. Prvo se nam zdi povsem neverjetno, pač pa najbrže vsa njegova izvajanja slone na popolnem nepoznanju koroških razmer. Razprava o kulturni avtonomiji sama na sebi še nikakor ni v stanju zboljšati razmere, posebno ne, ker nemške stranke koroškega deželnega zbora to vprašanje že od vsega početka nismo smatrale resnim. S črtanjem § 31. so se nemške stranke postavile na stran Heimatbunda in avtonomijo pokopale. Žal v deželnem zboru ni v nobenem vprašanju take enotnosti, kakor v narodnem, kjer stoje desničarji in levičarji z velenjci v isti črti, da se Slovincem principijelno ne ugod v nobeni zadevi. Samo listi mnogo pišejo o kulturni avtonomiji koroških Slovencev, da varajo javnost.

Sledeča zanimivost se nam je dogodila pred časom. V nemški družbi smo prišli na koroške razmere. Gimnazijski profesor zgodovine in zemljepisja se je za to stvar posebno zanimal, ker razlaga svojim učencem v 4. in 8. razredu domoznanstvo, kjer mora govoriti tudi o narodnih manjšinah v Avstriji v zvezi seve z nemškimi manjšinami v inozemstvu. Prvo je bilo šolsko vprašanje. Koliko slovenskih šol, koliko slovenskih učiteljev? Ko smo mu pojasnili, da sta nameščena samo dva slovenska učitelja, ki sta se priznala, Aichholzer in Herzele, in eden od teh še na popolnoma nemški šoli, in ko smo mu pojasnili koroško pojmovanje manjšinske šole, nam je odgovoril: „Das ist ja ein Ding der Unmöglichkeit!“ Kako je obiskano slovensko učiteljske v Celovcu, kako slovenska gimnazija? je bilo nadaljno

vprašanje. V prvem trenutku seve nismo vedeli, je li omenjeni gospod mislil to vprašanje resno ali samo v šali. Ko smo se o prvem prepričali, smo mu tudi to stvar pojasnili, da slovenski kandidati na učiteljske sploh nimajo pristopa, da pa je na gimnaziji okoli 40 do 50 slovenskih študentov. In število slovenskih uradnikov? Ko mu pojasnimo, da v javnih službah razen na župnijskih sploh nimamo svojih ljudi, nam je odgovoril: „So weit hat man es nicht einmal in Südtirol gebracht. Nach allem, was in den Zeitungen über Kärnten zu lesen war, hatte ich mir das Bild gemacht, wie ich es eben geschildert habe und das erzähle ich auch meinen Schülern in der Vaterlandskunde.“ (Tako hudo ni niti na južnem Tirolskem. Iz časnikov sem si ustvaril to sliko, ki sem jo vam sedaj obrazložil in to pripovedujem tudi svojim učencem v domoznanstvu.) Tako je informirana in poučena o koroških razmerah vsa nemška javnost in potem ni nič čudnega, če članki, kakor jih piše bivši poslanec Grassl, vzbujajo hudo nevoljo nad razmerami Nemcev v Jugoslaviji. Ako se bo jugoslovanska vlada res po Grasslovem receptu poslužila koroškega primera, tedaj bodočnost jugoslovanskih Nemcev ni rožnata, čeprav pripadajo 70 milijonskemu, kulturno visoko stoječemu narodu.

Tukaj vidimo zopet krasen zgled, da časopisje popolnoma odvzame človeku nepristransko razsodbo, ki je predvsem potrebna za resno rešitev stvari same. Če je torej močno časopisje, kakor je nemško, o neki stvari poučeno, najsibo v katerikoli obliki, tedaj stoji za njim vsa nemška javnost v prepričanju, da je vse v redu. Ugotoviti moramo, da so koroški politiki dosedaj izredno dobro razumeli poučiti časopisje v njihovem smislu, čeprav vse to nikakor ne odgovarja resnici. Če se potem dr. Grassl sklicuje na „idealne“ razmere na Koro-

škem, je to krivda nemškega časopisja, ako zahteva nekaj, kar bi nemško manjšino v Jugoslaviji ubijalo.

## Kmetje, pozor!

Od 1. januarja t. l. naprej velja nova postava o zavarovanju poslov. Po ti postavi morajo biti zavarovani tudi posestniki sorodniki. Posestnik pa lahko oprosti svoje otroke, starše, ki nimajo užitka, zeta (Schwiegersohn) in snaho, tasta in taščo ter rejence in rejence od zavarovanja proti bolezni in proti neizgodi. Poleg tega tudi lahko oprosti brate in sestre od zavarovanja proti bolezni. V svrhu oprostitve je treba izpolniti tiskovine, ki se dobijo pri občini, je podpisati, preskrbeti občinsko in župnijsko potrdilo ter nemudoma poslati na naslov: „Landwirtschaftsrankenkasse in Klagenfurt“. Rok za oprostitve poteče dne 31. januarja 1929. Kdor pozneje vloži prošnjo za oprostitve, mora za vsako osebo plačati za celo leto 1929 prispevke, ki znašajo za eno osebo 82 šilingov. Dolžnost vsakega posestnika je torej, da takoj oprosti zgoraj navedene družinske člane, ako noče zanje plačati visoke prispevke.

Posli morajo biti prijavljeni v teku osmih dneh. Kdor hoče plačati znižani prispevek, se mora pisмено zavezati, da dá poslu v slučaju bolezni skozi šest tednov prosto hrano in stanovanje ter poleg tega tudi štiri petine plače. Ta izjava se odda za posle, ki so bili že 1. 1928 pri istem posetniku v službi, najkasneje do 25. januarja t. l., ako naj stopi s 1. januarjem v veljavo.

Vsak slučaj nezgode je treba v petih dneh javiti bolniški blagajni v Celovcu.

Poleg vseh dobrin, ki jih prinaša ta postava našem kmečkemu prebivalstvu, je tudi kazenska določba, ki predvideva občutne kazni za posestnika, ki se ne ravna po določbah.

## Šumyjeva afera pred poroto.

Zadnje dni preteklega leta se je obravnavala pred celovško poroto zadeva, ki je že leta visela v zraku in razburjala duhove vse javnosti.

Koroški list „Kärntner Tagespost“, ki izhaja v Beljaku, je pred leti prinesel zanimive objave, ki so po vsej pravici povzročile med ljudstvom mnogo razburjenja. V teh objavah so bili naperjeni proti našim oblastem in v javnosti znanim osebnostim najhujši očitki. Predbacivale so se jim velike nerednosti in celo kazniva dejanja. Umevno je, da je javnost težko pričakovala, kedaj se bo razjasnila zamotana zadeva.

Končno je državni pravdnik vložil pri deželnem sodišču tožbo proti sotrudnikom „Kärntner Tagespošte“. Prvi del tega procesa se je zadnje dni preteklega leta obravnaval pred celovškimi porotniki. Našel je odmev v javnosti celo daleč preko naših mej.

Proces ima v kratkem sledečo zgodovino: Štefan Durchschlag je bil radi posebnih zaslug, ki si jih je pridobil med ljudskim glasovanjem za Avstrijo, leta 1920 nastavljen v državni gozdarski službi v Železni Kapli. Durchschlag pa se ni omejil samo na službeno delovanje, temveč se je udeleževal tudi kot politični agitator. Bil je od začetka poseben ljubljenec Schumyjev. S časoma pa je prišel navzkriž s

svojimi predstojniki, katerim je očital različne nepravilnosti pri gozdarski upravi. Na ta način je postal on, ki je bil prej poseben ljubljeneц višjih krogov, jako neprijeten. Leta 1923 je bil od deželne vlade discipliniran (kaznovan), ker se je večkrat zoperstavljal ukazom svojih višjih oblasti. Bil je tudi premeščen na Gornje Koroško. Ker vendarle ni miroval, in je neprestano predbacival predstojnim oblastem težke službene nepravilnosti, je prišel 1. 1925 v kazensko preiskavo pred sodnijo. Tekom kazenskega postopanja so ga preiskali zdravniki in spoznali, da je umobolen. Postopanje je bilo nato ukinjeno in Durchschlag je dobil varuha. S tem pa je imel vedno prepire. Ko je končno pri neki priliki zagrozil, da bo varuha ustrelil, je bil vtaknjen v norišnico, kjer se še sedaj nahaja.

Ta dogodek ja zgrabila „Kärntner Tagespost“ in trdila 1. 1926 in začetkom 1927 v več člankih, da Durchschlag v resnici ni nor, temveč je zaprt v norišnici samo zato, da ne bi še nadalje razkrinkal nepostavna početja naših oblasti. „K. Tagespost“ je nadalje trdila, da so naše gozdarske oblasti na nestrokovnjaški način izsekavale državne gozdove, kar je povzročilo one znane in katastralne povodnji, ki so zadele leta 1926 našo deželo posebno v Železni Kapli in Ziljski dolini.

Radi teh očitkov torej so se zagovarjali

pred porotniki štirje sodniki „K. Tagespošte“, namreč Payer, Müller, Trojer in Novak.

V tem delu obravnave nismo izvedeli posebnih zanimivosti. Obtoženci so povečini odklanjali odgovornost za objavljene članke in se izgovarjali drug na drugega. Tudi ni bilo opaziti med njimi resne volje, da bi dokazali resničnost svojih trditev glede resničnega izsekavanja gozdov. Obtoženci in njih zagovorniki so zahtevali, naj se Durchschlag, ki sta ga preiskala že dva znamenita veščaka, pošlje na dunajsko univerzitetno kliniko, da bi se ta izrekla, kaj je z njegovo boleznijo. Nadalje so stavili zahtevo, da sodni dvor Durchschlaga samega zasliši kot pričjo. Na ta način bi ga porotniki sami videli in slišali in bi si tako sami mogli ustvariti o njem pravo sodbo. Zagovornik in odvetnik dr. Wittner se je pri tem sliceval posebno na pričevanje uslužbencev v norišnici, ki so izjavili, da se Durchschlag obnaša kot popolnoma zdrav in normalen človek. Tudi je dr. Wittner tekom procesa sprejel od Durchschlaga dvoje pism. Vsebina teh pism je tako pravilna, da je nemogoča trditev, da bi jih bil pisal umobolen človek. Sodni dvor je prvo zahtevo zavrgel, glede zaslišanja Durchschlaga pa ni prišel do končnega sklepa, marveč si je ta sklep še pridržal.

Z napeto pozornostjo pa je javnost sledila drugemu delu procesa, kjer se je obravnavala ožja Schumyjeva zadeva. V „K. Tagespošti“ je namreč svojčas bilo tudi objavljeno odprto pismo, naslovljeno na deželnega svetnika Schumyja, v katerem je podpisani Josip Vici očital Schumyju, da je v povojnem času sklepal lesne kupčije z italijansko vojno komando v Beljaku in pri tem oškodoval Koroško za ogromne vsote. Tudi radi tega pisma so obtoženi trije sodniki lista in pa podpisani Josip Vici. Obtožba se glasi še posebej proti Müllerju, ki je v januarju 1927 tudi na javnem zborovanju izjavil približno sledeče: „Bivši deželni glavar Schumy je svojčas kot vodja gospodarskega urada sklepal z Italijani zasebno kupčijo. Pri tem je bilo izvoženih v Italijo 500 vagonov lesa. Izvozna pristojbina v znesku 300 milijonov kron, ki bi se morala plačati deželi, je Schumy ukradel. Vprašam vas: Kdo so pravi izdajalci domovine? Te roparije ne smemo izpustiti iz dežele. Kmet mora plačevati davke, zahtevamo, da se izvede stroga preiskava. Oni elementi, ki nas izmozgavajo, morajo na vislice, pa ne samo z vrvjo, ampak z žičnimi zanjkami!“

Vicija je zagovarjal znameniti dunajski odvetnik dr. Gürtler. Dr. Gürtlerjev nastop in zagovor je pomenil na vsak način senzacijo. Takoj pri svojem prvem nastopu je usmeril obravnavo na jasen cilj. Nadaljnem poteku se je znal previdno držati začrtane poti in varčno izrabljati ter objavljati material, ki ga je imel na razpolago. Dr. Gürtler je izvajal približno sledeče:

Vici onega pisma v „K. T.“, na katero se nanaša obtožba, sicer ni pisal, vendar pa je pripravljen, da prevzame vso odgovornost za vsebino tega pisma. Dokazal bom, da so očitki proti Schumyju popolnoma utemeljeni in resnični. Schumy je svojčas kot vodja gospodarskega urada in kot član koroške deželne vlade našo deželo res oškodoval za velike vsote. Takoj po pomolu je vladalo pri nas veliko pomanjkanje živil. Italijanska vojna komanda v Beljaku je takrat sklenila z deželno vlado kupčijsko pogodbo. Italijanska komanda je stavila vladi na razpolago živila, v zameno pa je deželna vlada izvažala les. Vici je bil tisti čas častnik pri italijanski komandi v Beljaku. Nekega dne sta prišla deželna svetnika Schumy in Axmann k avstrijskemu posredovalnemu častniku Hütterju in izjavila, da bi tudi sama rada napravila z italijansko komando kupčije. Hütter je to nameri Schumyja in Axmanna obrazložil Viciju, ki je na to posredoval pri svojih predstojnikih. Italijani so rekli, da je njim vseeno, s kom napravijo kupčijo in odkoga dobijo les, njim je glavno, da ga imajo. Na ta način so bile sklenjene zasebne kupne pogodbe med Italijani in Schumyjem, oz. Axmannom. Hütter se je takrat izrazil, da je radi tega postopanja teh dveh deželnih svetnikov njega samega sram. Podjetnost teh dveh gospodov je v naslednjem času še bolj rasla, tako da sta tudi vsak zase sklepala z Italijani pogodbe, ne da bi vedela drug za drugega. Na železnici so gospodje znali vse tako urediti, da nihče ni vedel, od koga prihajajo vsi ti vagoni lesa, ki sta jih Axmann in Schumy pošiljala čez mejo. Šlo je na ta na-

čin preko meje več sto vagonov. Dežela je pri tem seveda trpela škodo, ker od teh vagonov lesa ni dobila plačane izvozne pristojbine. To zasebno kupčijo je Schumyju omogočila torej le njegova javna služba.

Pozneje se devizna centrala ni hotela več neomejeno odpovedati izvozni pristojbini. Zato je dala deželni vladi na razpolago neko gotovo število izvoznice, katere je dežela samolastno oddajala in sprejemala izvozne pristojbine za svojo porabo. Oddajale so se te izvoznice lesnim trgovcem potom gospodarskega urada. Ta čas so osnovali Schumy, Axmann, dr. Dörflinger (načelnik vsenemške stranke) z Zieglerjem trgovsko družbo za izvoz lesa. Medtem, ko je moral vsak drugi lesni trgovec, če je hotel dobiti izvoznice, položiti deželni vladi kavcijo (jamstvo), da je bila s tem zasigurana izvozna pristojbina, je pa ta lesna družba dobavljala izvoznice brez vsakega poročila, ker je pač član te družbe Schumy vodil pri vladi v gospodarskem uradu veliko besedo. Ko je pozneje družba delala slabe kupčije, je Schumy izstopil in še dva člana, dežela pa še čaka danes na izvozne pristojbine, ki jih najbrž nikdar ne bo videla. Značilno za to družbo je tudi to, da Schumy in Axmann svojih deležev nikdar nista vplačala, pač pa sta bili deležna dobička.

Že leta 1922 je Vici napravil pri tedanjem deželnem glavarju Grögerju tozadevno ovadbo proti Schumyju. Menda trpi dežela vsled teh lesnih kupčij 40.000 S škode. Pri deželni vladi se je takrat sestal poseben preiskovalni odsek, ki je obstojal iz treh članov. Vendar je takrat cela zadeva ostala nerazjasnjena.

Nasproti tem trditvam dr. Gürtlerja je Schumy izjavil, da je trditev glede lesnih kupčij sicer pravilna, vendar pa Schumy denar ni porabil zase, temveč za „patrijotične namene“, namreč predvsem v obrambo dežele.

O teh trditvah obeh strank so bile zaslišane priče deloma v tajni obravnavi, tako da javnost teh vsekakor zanimivih izpovedi ni izvedela. Zanimivosti pa smo slišali od bivših članov preiskovalne komisije iz l. 1922. Bili so to sedanji dež. glavar dr. Lemisch, dr. Reinprecht in dr. Zeinitzer. Ti so povedali, da so potratili takrat mnogo dragocenega časa, da bi razčistili Schumyjevo zadevo, vendar pa je ostal njih trud brezuspešen. Od začetka sploh o zasebnih kupčijah niso nič vedeli. Ko je pozneje prišla stvar na dan, je Axmann trdil, da je denarne vsote, ki jih nikjer ni, izročil Schumyju, Schumy pa zopet ni hotel vedeti o tem ničesar. Te nasprotujoče trditve so člane komisije takrat močno presenetile. Šele proti koncu je nastala trditev, da je bil denar porabljen v patrijotične namene. Resničnost te trditve pa se ni preiskala. Stvar je pač ta, da o uporabi tega denarja ni nobenih računov in nobenih zapiskov. Komisija je kratkomalo verjela Schumyjevimi trditvami.

Dr. Gürtler je nato v procesu izjavil, da bo tudi dokazal, kako črvice narave so Schumyjeve trditve glede patrijotičnih namenov.

Da si porotniki o Schumyju ustvarijo pravilno mnenje, je dr. Gürtler zahteval nadalje, da se zaslišijo priče o naslednjem dogodku: Ko je Kärntner Bank (ki je pred leti skrahirala) stala že na slabih nogah in se je bilo bati poloma, se je Schumy odpeljal na Dunaj in skušal pri vladnih krogih izposlovati pomoč za banko, ki se je že podirala. Schumy je našel pri vladi le gluha ušesa. Ko je videl, da ni več pomoči, je brzojavil svoji ženi: „Reši, kar se še rešiti da!“ Žena je nato hitela v banko in še hitro dvignila Schumyjevo vlogo.

Med obravnavo so se odigrali večkrat burni prizori. Posebno Vicijev zagovornik je večkrat trčil skupaj z državnim pravdnikom in predsednikom sodnega dvora. Končno so vsi zagovorniki enotno odklonili celovsko sodišče, češ, da ni nepristransko. Zadnje dni obravnave je prišla čisto nepričakovano novica, da je sodišče izločilo celo Schumyjevo zadevo iz procesa in jo oddalo nazaj preiskovalnemu sodniku. Ta vest je v javnosti izzvala najrazličnejša domnevanja. Tukajšnji listi splošno obžalujejo, da se obravnava ni izvedla do konca in občinstvo zopet ni izvedelo resnice. Zakaj ljudstvo ima pravičo zahtevati, da se v tako važni zadevi dvomi razčistijo in pride na dan resnica. Mnogi trdijo, da se je Schumyjeva zadeva preložila le zato, da bo za vedno pokopana. „K. Tagblatt“ priznava velike zmožnosti dr. Gürtlerja, ki je prinašal stalno nove dokaze in presenečenja. Obžalovati je, da je izločitev Vicije-

ve zadeve odprla na stečaj vrata novim sumnjam in govoricam. „Arbeiterwille“ pa pravi, da pomeni po mnenju javnosti izločitev Schumyjeve zadeve očitni beg državnega pravdnika pred lesnimi kupčijami. Zadeva se je preložila le zato, da se zabrani preteča blamaža in reši čast g. Schumyja. Le vsenemški list „Fr. Stimmen“, „Bauernzeitung“ in seveda tudi heimatbundovo glasilce krčevito branijo Schumyjevo stališče.

Prvi del obravnave — zadeva Durchschlaga — bi se moral nadaljevati 14. t. m. Medtem pa je prišla vest, da je tudi ta zadeva preložena, ker je nenadoma obolev predsednik sodnega dvora.

Reči moramo, da je padel zastor ravno v onem trenutku, ko je postalo dejanje najbolj napeto. Sedaj pa slišimo povsodi šepet: Dopust, beg, blamaža itd. Kdo nam torej more zameriti, da smo tudi mi precej radovedni, ali bomo še doživeli nadaljevanje.

H koncu naj omenimo še sledečo zanimivo zgodnjo. Eden obtožencev, Müller, je tekom svojega zagovora z ogorčenjem navedel, da ga je pri nekem političnem zborovanju imenoval Schumy „böhmischer Lackl“. S protestom je izjavil Müller, da si „von einem Windischen“ (namreč od Schumyja; op. ured.) kaj takega ne pusti reči. Nato je vstal državni pravdnik in izjavil, da mora odločno zavrniti, da bi se Schumyja imenovalo „Windischer“. Za nas koroške Slovence pomeni to nov slučaj v naši praksi: Treba je vedno protestirati proti izrazu „Windisch“ — pa si še upajo izdajati knjižice, v katerih trdijo, da „bindiš“ res obstoja.

## POLITIČNI PREGLED

**Višek nasilja.** Novi tiskovni zakon o ureditvi časnikarskega poklica zahteva, da morajo biti v Italiji odgovorni uredniki vseh listov in revij vpisani v poseben seznam pri fašistovski časnikarski zvezi. Predno pa zveza časnikarja vpiše v seznam, mora imeti izrečno dovoljenje prefekta kraja. Slovenski časnikarji so prošnje za vpis pravočasno vložili, prefekti pa so po svoji dvolični in varajoči navadi rešitev zavlačevali, češ, da gre le za izpolnitev formalnosti, da bi udarec zadel prizadete čimbolj nepripravljene. Medtem pa so prefekti in fašistovski tajniki Primorja bili v Rimu, kjer so dobili nalog, da vsem slovenskim časnikarjem odrečejo dovoljenje za vpis v zvezo. Ker novi zakon stopi v veljavo 1. januarja 1929, so s tem dnem prenehali izhajati vsi slovenski in hrvaški listi v Italiji, kolikor ni že izšlo številka do tega datuma. Ker fašistovska vlada kljub svoji iznajdljivosti ni našla drugega vzroka, je segla po temu sredstvu. S tem kulturnega italijanskega naroda nevrednim činom so prenehali izhajati: „Mali list“, katol. slov. kmetsko glasilo, „Pučki prijatelj“, katoliško glasilo za hrvaški kmetski narod v Istri, „Istarska Riječ“, narodno-napredno glasilo za Istro, ki so izhajali kot tedniki, „Naš čolnič“, mesečnik katoliških prosvetnih društev, „Naš glas“, družbenika in leposlovna revija v Trstu, „Zbornik svečencikov sv. Pavla“, duhovniškostanovski mesečnik, „Jaselce“, list za otroke, „Staničev vestnik“, reklamno glasilo Katoliške tiskarne v Gorici, „Ženski svet“, nepolitični, predvsem pripovedni ženski mesečnik, „Vez“, hrvaški mesečnik za Istro in „Gospodarski vestnik“. Lahko se reče, da je italijanska vlada šla v svoji nasilni raznarodovalni politiki napram drugorodni manjšini nadalj izmed vseh držav pred in po vojni. Listi so ustavljeni samo zato, ker so bili pisani v slovenskem jeziku. Italijanski državljani slovenske narodnosti ne smejo biti v neposrednem stiku s drugim kulturnim svetom, njim je dovoljena le ona kultura, ki je zanje dosegljiva po italijanskem posredovanju. Italijani so dosegli s tem, da ti nastopijo analfabetov postavljene italijanski državljani ne bodo mogli zvedeti nobene dobre strani italijanskega naroda, temveč ga bodo poznali le po nedelih in nasilju fašistov. Italijani si niso pridobili spoštovanja manjšine, zato bodo ostali Slovenci in Hrvati tudi brez slovenskega tiska zavedni.

**Poincaré,** francoski ministrski predsednik, je dobojeval v zadnjem času v parlamentu lepo zmago. Že par dni so socialisti, radikali in socialni republikanci prihajali z interpelacijami in grozila je težka vladna kriza. Pri viharjih sejah se je Poincaré le težko premagoval. Končno je odgovoril na interpelacije tako uspešno, da je dobil v zbornici zaupnico s 74

glasovi večine. Predsednik vlade je bil kos vsem obupnim naskokom opozicije, ki je napela vse sile, da zruši vlado. Poincaré je s par besedami omenil svoje znano stališče do lajskih zakonov (zakoni, ki prepovedujejo ustanavljanje verskih bratovščin na Francoskem) in svoje glavne borbe za parlamentarizem in republikanski režim. Nato je sam prešel v napad in naglašal resno trenutka, ki zahteva na krmilu trdno vlado, da bo kos zahtevam bližnje bodočnosti. Poincaré je obrazložil, kako mu je žal, da radikalov ni več v vladi in da se je on vedno trudil, da bi jih zadovoljil. Ponudil jim je v novi vladi 4 ministrske sedeže. Sestava nove vlade ni odgovarjala njegovim prvotnim nameram, vendar je program nove vlade ostal isti, kakor program prejšnje vlade. Gre za to, da se ve, ali bo započete dalekosežne socialne in gospodarske reforme nadaljevala ta ali druga vlada. Danes, ko mednarodni strokovnjaški odbor še ni pričel svojega dela, bi bila vladna kriza sicer neprijetna, vendar pa ne usodepolna. Pozneje pa bi imela vladna kriza nepregledne posledice, ko bi bila reparacijska pogajanja v polnem teku. Ako bo oblast šla iz mojih trudnih rok, jo bom izročil brez obžalovanja močnejšim rokam. Zbornica je priznala pravilnost stališča predsednika vlade in mu dala zaupnico.

## DOMAČE NOVICE

**Čuvajte svojo volilno pravico!** Po določbah volilnega reda se mora voditi v vsaki občini stalen imenik vseh volilnih upravičencev, ki se mora vsako leto izpopolniti. V volilnem imeniku mora biti vsak državljani, ki je dopolnil 1. januarja 1929 20. leto in ki stanuje od 1. januarja 1929 stalno v občini. Od 1. februarja skozi 14 dni mora biti popravljeni volilni imenik v javnem prostoru vsakemu na vpogled. V tem času sme vsak pogledati v imenik, si delati prepise in jih pomnoževati. Proti imeniku se sme pritožiti vsak državljani v teku 14 dneh od dneva javne razporeditve, kar mora občinski urad javno razglasiti, pisмено ali ustmeno pri županu, ako je volilni upravičenec izpuščen v imeniku ali pa neupravičenec vpisan. Volilni imeniki bodo tvorili zanjeprej tudi podlago za morebitno ljudsko glasovanje.

**Duhovniški jubileji.** Šestdesetletnico mašniškega posvečenja obhaja letos Ivan Vidovic, stolni šolaster v Celovcu; petdesetletnico Frančišek, župnik v pok., duh. svetnik in dekan v Štebnu pri Globasnici; štiridesetletnico Štefan Bayer, župnik v Logi vasi; tridesetletnico Ivan Mayerhofer, župnik v Blačah, Jernej Pšeničnik, župnik v Globasnici; petindvajsetletnico Ivan Lučovnik, župnik v Borljah, Josip Miklavič, župnik v Št. Petru pri Grabštanju, Andrej Sadjak, župnik v Št. Lenartu pri Sedmih studencih in Franc Vuk, župnik v Podgorjah. — Za provizorja v Borovljah je bil imenovan šmihelski kaplan Franc Repnik.

**Koroška deželna hipotekarna banka.** Na objave v celovških listih o nerednostih pri hipotekarnem zavodu in na poziv listov je deželna vlada izdala pojasnilo, v katerem približno pravi, da so na podlagi sklepa deželne vlade bili pozvani uradniki računskega dvora, da poslovanje pregledajo. Pregledovanje je obsegalo leta 1926, 1927 in 1928 in je trajalo tri tedne. Revizorji so ugotovili, da je ravnateljstvo izplačevalo v zadnjih letih nadure in prispevke za bilance brez dovoljenja nadzorstva. Deželna vlada je zato odslovila oba ravnatelja in uvedla proti njima disciplinarno preiskavo. Uspeh preiskave je bil ta, da sta bila oba uradnika disciplinarno kaznovana. Da zavod vsled tega ni utrpel na svoji moči, kaže to, da se je obrestna mera za posojila znižala na 8 odstotkov. — K temu doznavamo dodatno, da so se pri deželni vladi stalno množile pritožbe, da je hipotekarna banka predraga. O tem se je razpravljalo tudi v deželnem zboru. Vlada je hotela priti na jasno, kje tiči vzrok, da je obrestna mera tako visoka. Zato revizija. Že pred leti so prosili posamezni uradniki zavoda deželno vlado, da jim zviša plače. Deželna vlada je vlogo ugodno rešila na drug način in obvestila o tem ravnateljstvo zavoda, ki je pričelo te razlike izplačevati, ne da bi o tem sklepalo nadzorstvo. Ta preplačila niso dobivali vsi uradniki. Tako se je v teku let izplačalo 3 in pol milijarde kron, ne da bi nadzorstvo o tem kaj vedelo. Ravnatelja dr. Civilin in Pietschnig sta bila prisilno upokojena in bosta morala od

svoje pokojnine vračati brez odobrenja izplačano vsoto. Seveda sta pri teh izplačilih največ pridobila oba ravnatelja. Zavod je kljub tem nepravilnostim trden in je imel lani 300.000 S čistega dobička. Razkritja so zavodu v toliko škodovala, ker so pričeli nekateri po nepotrebem dvigati svoje hranilne vloge.

**Nove pošne pristojbine.** S 1. februarjem se podražijo nekatere pošne pristojbine, in sicer bo stalo pismo do 20 gramov 16 g, tiskovine do 10 gramov 3 g, od 100 do 250 gramov 16 g, paketi do 1 kg 40 g, za težje pakete v 3. (do 375 km) in 4. (nad 375 km daljave) coni za vsakih 5 kg po 10 g več. Telefonični pogovor (3 minute) pri 10 km daljave stane 50 g, 25 km daljave 75 g, do 50 km 1 S 8 g, do 100 km 1 S 65 g, do 300 km 3 S 50 g in nad 300 km 4 S 50 g. Brzjav beseda 12 g. S tem namerava pošna uprava dobiti 7,5 mil. S, ki bodo komaj zadostovali za kritje zvišanih izdatkov za osobe in upravo.

**Ruda.** (Pošta.) Časih so hodili z Rude vsak dan z vozom po pošto v Pliberk. Zdaj hodijo samo v sobotah. Tako se je nabralo na pliberški pošti po cele gore paketne pošte za Rudo. In zgodilo se je, da je paket ležal cel teden na pošti v Pliberku, a adresat je moral plačati še ležarino, čeprav paketa sploh ni mogel dvigniti. Če so mogli prej, zakaj ne bi mogli tudi zdaj po večkrat na teden hoditi z vozom po pošto? Pošta je draga dovolj in se menda še podraži. In to tudi ne gre, da morajo ljudje čakati do noči, predno pride voznik s pošto, ker ima med potom opraviti še vse mogoče druge opravke. Saj pošte ne vozi zastoj.

**Bilčovs.** Novo leto, novo delo, to naj bo naše geslo. Četudi smo zadnji čas nekako bolj molčali, vendar naj bi to ne imelo na zunaj znak, da nas je objela noč in nas zazibala v prijeten sen. Marsikaj bi bilo za poročati v naš list, a raje smo molčali. A tudi danes nočemo izgubljati časa s praznimi besedami, samo to povemo, da stojimo, kot smo stali in motrimo dogodke, ki se vrstijo zelo hitro drug za drugim, četudi o njih molčimo. — Vsem našim sorojakom širom slovenske Koroške in tudi preko nje pa kličemo za novo leto: Stojmo trdno in strnjeno tudi vnaprej navdušeni v boju za naše pravice!

**Škocijan v Podjuni.** (Razno.) Sprejmite po dolgem času par novic. Ker poročajo iz drugih krajev o gibanju ljudstva, o nazadovanju in narastku, naj se pove tudi o naši župniji. Rojencev smo imeli lani 33, mrličev 18, toraj smo napredovali za 15. Poleg tega se je v spodnji fari priselilo nekaj Leitgebovih delavcev, a nekaj tudi izselilo. Približno pa štejemo v župniji okoli 1400 duš; ženstvo je seveda prišteto. Poleti pa imamo radi letoviščarjev ob Klopinkskem jezeru gotovo vsaj 400 ljudi več. Poročimo imeli 8. Delavci: Praprotnik, Polzer, Poprat so si vzeli vsak svojo Gretko, Mojco in Lojzko, goslinjski cestar Andrej Uran se je poročil z Ravbarjevo Trezko, Jarmakov France, mizar v „Herzdorfu“, tako bi se morale imenovati Srče po nemškem, je k hiši privedel svoji materi za pomoč Halejevo Tilko. Čevljarski mojster Komar si je v Sinči vasi postavil lepo hišico in ker ni maral zapeti tiste „V kajžci prebivam koj sam“, je šel k Leitgebu po hišno Nežko. Zidarski mojster Halep, ki ima radi svoje spretnosti in strokovne izobrazbe pri nas lepo bodočnost, se je poročil z Micko Siherjevo in Maklinova Edita je rekla: Z Bogom Škocijan, pojdem na Gornjo Koroško, in se zato poročila z učiteljem Pichlerjem v Lazah pri Flattachu v Melski dolini. Voščimo jim iz srca vso zakonsko srečo in blagoslov in upamo, da se ne bodo ločili kakor tisti, ki jih je rokojnjaški poglavar Groga poročal z besedami:

In nomine patre-  
jo vzame na kvatre.  
Če to zapustiš,  
pa drugo dobiš.

Ne! Takšnih zakonov naša fara ne sme imeti, ker bi bili največji reveži nedolžni otroci in ker takih zakonov Bog ni postavil. — Pri Pukartu so postavili 1928 leta krasno hišo s prostorno dvorano in veliko ledenico. Čedno trgovino ima notri naš Silvester Ripič iz Sinče vasi. Zida ne samo Sinča vas, temveč tudi Škocijan. Lepe hiše so si postavili elektrotehnik Pivk, nadučitelj Maklin, železničarja Toplič in Matić, med novo občinsko hišo in Čukom pa si bo postavila svoj dom Čižejeva Ana iz Kamena. — V primeri z drugimi kraji smo imeli pri nas dobro letino, posebno so uspevale novo vrste

žita in lep denar so skupili kmetje za krompir. To so v kratkem obrisu naše solnčne strani, senčnih pa ne omenjamo.

**Sele.** (Gospodarsko.) Zima z obilnim snegom je prinesla novo življenje. Po potih in cestah se pomikajo dolge vrste svežev, vse vozi hlude in deske. Kljub hudemu mrazu so vozniki zgodaj na nogah. Vse pač hiti in se trudi za zaslužek, ki je le po zimi mogoč. Medtem pa, ko je vzhodni del občine še kolikor toliko zadovoljen, da vsaj nekaj zasluži, toži obojni Kot, da zdaj tudi z vožnjo ni več zaslužka. To pa zaradi tega, ker pridejo Poljanci iz borovelske okolice in vozijo za prenilko ceno. Ti seveda rabijo konje za svoje gospodarstvo, imajo krmo in žito doma, nimajo za konje nobenih večjih izdatkov, zato so zadovoljni, da konj namesto da bi stal v hlevu, vsaj nekaj šilingov zasluži. Drugače pa je pri nas, kjer imajo kmetje konje največ le za vožnjo. Žito jim je treba kupovati, v slabih letih še ostalo krmo, vozno orodje je treba vedno popravljati. Tako se porabi ves slabi zaslužek in voznik nima drugega kot delo in skrb, denarja pa mu ne ostane nič. Živino-reja trpi vsled prikrajševanja paše, zaslužka z vožnjo ni več, zato pa je vedno več zadolževanja.

**Kapla v Rožu.** S kurjimi tatvinami smo se že enkrat bavili. Dolgo je bila cela zadeva zavita v meglo in že smo mislili, da se dolgoprstnežu ne bo prišlo na sled. Vsled te nejasnosti se je marsikoga obsojalo po nedolžnem. Železničarju Schlächterju je bilo ukradenih 15 golobov, trgovki Klemenjakovi 13 piščancev in 9 kur in drugim osebam 5 kur in 6 golobov. Tatvine je bila osumljena posestnica Marija Žerjav, p. d. Hubovčinja v Kapli, ki je deloma priznala. Soproga Schlächterja je bila 10. t. m. pri sosedu, ki je takoj obžalovala, da ji ne more postreči z dobro zakuho, ker je prišla prepozno. Tako je okradena zvedela, da je Žerjav skuhala za večerjo tudi domače golobe. Marija Žerjav je zvalila golobe v kurnik s tem, da jim je nasula krmo, in jih potem polovila. Zadavila je tudi več kur, nego jih je imela sama. Glave je pokopavala pod kurnikom v gnoj. Vsak teden pred nedeljo je izginila po ena kura. Ena je bila nekaj časa zaprta v štedilniku. K sreči je ta slučajno dobila prostost in se gladna in črna, da je ni bilo več spoznati, vrnila na svoj dom. Žerjav je bila predana okrajnemu sodišču v Borovljah. Priznati soramo, da se je orožništvo, ko je bila dana podlaga, zavzelo za stvar.

**Zahomec na Zili.** (Razno.) Stari originali umirajo in z njimi nesemo v grob vsakokrat nekaj še pristne domačnosti, ki je dala čisto svojski pečat našim ljudem. Le malo prav starih ljudi še živi iz tistih časov. Težko razumejo današnji čas in ljudi. Živijo najraje v starih „cajti“. Če pokažemo le nekaj zanimanja za tiste stare „cajte“, nam živo naslikajo svet pred 60 in več leti, lepše in bolj nazorno kakor zgodovinske knjige. Ko tudi teh ljudi ne bo več, ki so za nas pravi originali, bo morebiti v nekem oziru pretrgana zveza med nami in našimi predniki. Tak original je bila Žužijeva Mojca. O božiču smo jo spremili na pokopališče. R. i. p. — Društvo v svoji stari obliki in obleki ne obstoja več. Nekaj časa je vse počivalo, kakor njiva pod snegom. A v resnici ne počiva! Dela na znotraj. Nabira si novih moči, da bo spomladi še bolj živo zelenelo. In pri nas že zeleni. Fantie delajo: berejo, se zanimajo za domačo zgodovino. Ob nedeljah imajo vaje za že precej šolani tamburaški zbor. Med dekleti se je tudi začelo novo življenje. O veliki noči bodo pokazale, kaj znajo!

**Celovec.** (Razno.) Dne 12. t. m. je dobivalo na Koroškem 10.655 oseb brezposelno podporo. — Deželni sv. Vincenc Schumy je dobil tritedenski dopust. — Dosedanji vicekonzul celovškega jugoslovanskega konzulata, dr. Lujo Koser, je bil povišan v konzula. Čestitamo! — Zvezna vojska bo nakupovala konje, in sicer 7. febr. v Grabštanju in 9. febr. v Celovcu. V poštev pridejo samo jahalni, vprežni in tovrni konji. Jahalni in vprežni konji morajo biti 4 do 6½ let stari in 160 do 168 cm visoki; tovrni od 4 do 7 in pol let stari in 148 do 153 cm visoki. — Celovski radio oddaja sedaj na val 219. — V okolici Velikovca je veliko vran. Lovsko društvo je nastavilo zastrupljeno mrhovino, ki je vzela kakim tridesetim vranam življenje, poleg tega pa tudi enajstim psom. Sedaj tožijo nekateri posestniki lovsko družbo za odškodnino.

## DRUŠTVENI VESTNIK

### Iz Podjune.

Pisal bi človek, prosil in navduševal k delu, a troje razlogov moti: prvič ne veš, li je vsaka misel prava, in čakaš zato kritike ali odobrenja iz vrst naše čvrste društvene armade. A vsak ti samo pokima in kvečjemu reče „da“. Raje bi prijel pa lase in stresel, ker bi potem dopisnikar tudi to lahko smatral za kritiko, seveda nekoliko strogo. Drugi razlog je ta, da naš urednik tako čudno zarentači z lulo v ustih, če ga dregaš, da tiskaj več in večji za naša društva. Možakar — sicer zlata duša — bi bržkone najraje pisal ves čas samo o kulturni avtonomiji. Da pa naši dunajski študentje tisk prokleto slabo popravljajo, in menda le rajši na „Krožek“ mislijo, pa je tretji vzrok.

Iz podjunskih društev par misli. Škocijanari so izborni pevci, tudi radi igrajo, a sestankov se bojijo. Pa saj ni sestanek križ in oni ne vrag. Miha, društvo naj nudi česa tudi samo in vsem članom! Više k solncu! Tam za gričem vstric kraljuje Marko, a nekoliko zaspano. Pa čakajte, ko dovršijo vaša dekleta tečaj, vas bodo že vzdramile, saj bo potem kuharnica prosta. Torej, korajžnejšega nastopa, da bomo videli, da ste tudi vi — mož! Žitara vas je menda postajališče za „fikeja“. Če bi nam Žitarci nekoč povedali, da je tam po davnem zopet kaka lepa društvena prireditva, bi se videli — mi in „fikej“. Halo, Dobrla vas! Nekaj več je življenja pri vas in mnogo uspeha želimo vaši „Sv. Neži“! Fantje in dekleta šentlupski, če ne bo kmalu zopet glasu od vas, pa mora res priti nekoč „Repoštev“. Pripovedovali so, da je v Železni Kapli Andrejček res izborni igral, a zakaj je potem revček kljub temu koj sam? Pavle, Anže, Franica in vsi drugi, kje ste? Tik ob Peci, poleg črne vojske Matijaževe živijo Globašani. Tako je seveda lahko, da je v navadno dolgočasni vasi, še dosti življenja, in mislimo, da je zadovoljna tudi — Nanca. Odborniki, trdno ste sklenili tedaj na zboru, da letos ne pozabite sestankov, fantovskih in dekliških večerov. Bodite legijonarji tudi v tem, sicer Janez ne bo imel dela, čeravno ima nov pisalni stroj. V vasici pod Sv. Katarino je igrala nemška „Theaterrunde der freiwilligen Feuerwehr“ dve burki: „Schon die Tatsache — in St. Michael ein deutsches Theater — wirkte wie ein Bombenschlag!“ Tedaj nam je zavrela kri, Mirko, in občudujemo tvojo hladnokrvnost. Pa imel si prav, v še globljem in še treznejšem delu našega izobraž. društva bomo dali najučinkovitejšo revanzo. A vaši pevci se puntajo, čeravno imajo Kralja: diktaturo, fantje, kot v Jugoslaviji! Prav dobro se razumejo pa Pliberčani, samo da jih človek nikoli ne vidiš, čeravno si spodaj. Sam Lovro pije čaj pri Brezniku in to je malce premav. Najboljši vtis pa ima človek od vrlih članov in članic našega društva v Vogrčah. In Maks je edini, ki rad dopisuje. Tudi drugod je še dovolj naših društev po Podjuni, ki živijo svoje tiho, mirno življenje naprej, in kar veseli smo, če čujemo kaj več.

Ni nas treba biti sram, da imamo to našo organizacijo, in dokler bodo Nemci hoteli smatrati naše društveno delovanje za iredento ali veleizdajstvo, moramo in smemo govoriti o zatiranju naše koroško-slovenske manjšine. Kako drugače kakor takole moremo popraviti nedostatke šole. Naš boj je svet boj!

**Št. Vid v Podjuni.** Dobro uspeli gospodinjsko-kuharski tečaj je končan. Višek tečaja tvorijo razstava dne 27. t. m., ki je nekako zrcalo uspeha in pridobljenih znanosti na polju kuharstva. Razstavljeni kuharski izdelki so delo tečajnic, v njih so izražene v teku šestih tednov pridobljene zmožnosti in iznajdljivost, so jasna priča, da se da tudi iz domačih pridelkov skuhati in speči kaj boljšega, ne da bi se potratilo kaj več na živilih. Razstava, ki si jo more ogledati vsak, traja od 9. popoldne do 5. popoldne. Izkupiček iz razstavljenih predmetov bo tečajnicam zmanjšal stroške.

**Sele.** Januarski sestanek izobraževalnega društva bo v nedeljo 27. jan. V nedeljo po svečnici dne 3. febr. pa bo predpustna prireditev s šaljivimi točkami, petjem in igro „Lumpacij Vagabund“ ali „Zanikrna trojica“.

**Vogrče.** (Sestanek izobr. društva.) V nedeljo 27. I. se vrši ob 3. uri popoldne v Vogrčah sestanek, na katerem se govori o zavarovanju kmečkih delavcev. Snov je danes za gospodarje, sinove in posle največje važnosti.

**Bilčovs.** (Sestanek izobr. društva.) Dne 13. jan. t. l. se je zbralo precejšnje število članov našega izobr. društva na sestanek pri Pomocu. Sestanek se je otvoril s pesmijo društvenega pevskega zbora. Nato so se vršile deklamacije, katere so prav lepo deklamirale dve hčerki, pd. Črnjave v Zg. Vesci in Marija Portl, hčerka našega mežnarja. Nato je bila razlaga o pomenu deklamacij, nakar je nastopil zvezni govornik s svojim zelo izvrstno in temeljito zamišljenim govorom. Sledili smo kakor začarani govorniku, ki nas je peljal v one davne zlate čase, ko so živeli naši predniki še pristno svoje domače življenje. Slišali smo o naših narodnih nošah, o naših lepih, pristno naših pravljicah, o naših šegah in navadah, o naši pesmi. Vse tako lepo, da smo si nehoti zaželeli nazaj v tiste čase. Vendar svet se je moderniziral, moderni smo postali tudi mi in ni drugače kot plavati s časom in slediti razmeram, v katerih pač živimo. Da nam je za to potrebna primerna izobrazba, je umljivo in to izobrazbo naj nam nudi naše izobraževalno društvo. Zato več zanimanja za društvo! Glava in srce društva, to je predsednik in tajnik, naj sta na pravem mestu, zakaj ta dva, glava in srce, dasta življenje celemu trupu, celemu društvu.

## RAZNE VESTI

**Babilonski stolp.** Vsakatera reč na svetu sme rasti do neke višine. Ako se napihuje naprej, se bo podrla. Voz se sme naložiti do neke višine, naloži ga višje in se ti vrne. Tako se sme tudi premoženja zbirati v eni roki le gotova mera, kar je več, bo segnalo kakor svojčas mana v rokah ljudi, ki so je preveč nagrabili. Mesto Dunaj se je od l. 1918 polastilo grozovitega števila hiš in stanovanj: Pričetkom l. 1928 je imelo 416 navadnih hiš, v katerih je bilo 4207 stanovanj in 752 trgovin, 128 zgradb (novih), ki obsegajo 24.222 stanovanj in 752 trgovin, 30 naselbin, kjer je 3694 hišic in 18 trgovin, 8 taborišč barak, kjer je 718 stanovanj in 13 trgovin, 33 mestnih hiralnic za stare ljudi, kjer je 453 stanovanj in 153 trgovin, 39 hiš iz ustanov, kjer je 548 stanovanj in 110 trgovin, 15 mestnih hiš, v katerih je 238 stanovanj. Potem je mesto upravljalo še 4 hiše, kjer je bilo 428 stanovanj in 8 trgovin, vsega vkup tedaj 34.553 stanovanj in 2234 trgovin. V tekočem letu se je last občine seve še pomnožila, tako da vsaka 12. družina stanuje zdaj že v občinski hiši. Ljudje v teh hišah ne stanujejo brezplačno, marveč vsega vkup plačujejo 3.000.000 šilingov stanarine. Občina je razlastila celo armado hišnih lastnikov, spravila je pod streho celo armado svojih pristašev. Stare hiše so se kupovale za prisilno ceno in o novih zgradbah se pravi, da so za 25% predragre. Zdjaj bo treba čakati še nekaj časa, da pridejo popraviljanja, da pridejo stroški za armado uradnikov, ki te hiše upravljajo, potem pridejo stroški za poprave, ki bodo potrebne, ker nihče nima interesa, da bi na te hiše gledal; in stranke bodo videle, da se bo v občinskih hišah stanovalo najdražje in najslabše, stranke bodo potem plačevale obresti tistega premoženja, ki se je zdaj uničilo in tu gnije v občinskih rokah.

## RADIO-PROGRAM

**Od 25. jan. 1929 do 30. jan. 1929.**

**Petek (25. jan.).** 12.30: Reproducira glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Stanje vode in borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Gospodinjska ura, predava gđ. C. Krekova. 19: Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30: Varstvo spomenikov, predava dr. Stele. 20: Pevski večer pevske dr. „Slavec“. — Radio-orkester. 22: Poročila in časovna napoved.

**Sobota (26. jan.).** 12.30: Reproducira glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Stanje vode in borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Delavska ura. 19: Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. 19.30: Jezikovni razvoj otroka, predava vseuč. prof. dr. Ozvald. 20: Lahka glasba (klarinet, harmonika, bas). Vmes kupleti in

kvartet „Ljubljane“. Radio-orkester. 22: Poročila in časovna napoved.

**Nedelja (27. jan.).** 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. 10.30: Električna in gospodarstvo, predava ing. Ditrich. 11: Koncert Radio-kvarteta. 12: Časovna napoved. 15: Reproducira glasba. 15.30: Pisatelj Milčinski čita svoje spise. 16: Koncert Radio-orkestra. 17: Recitacije. 20: Pevski večer Sattnerjevega zbora. — Radio-orkester. 22: Poročila in časovna napoved.

**Ponedeljek (28. jan.).** 12.30: Reproducira glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Stanje vode in borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Češčina, poučuje g. Novak. 19: Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30: Štiri osnovne vrste tuberkuloze, predava dr. Franc Debevc, spec. za tuberkulozne bolezni v Ljubljani. 20: Sonatni večer. 22: Poročila in časovna napoved.

**Torek (22. jan.).** 12.30: Reproducira glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Stanje vode in borzna poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 19: Nemščina, poučuje dr. Piskernikova. 19.30: Kemija vsakdanjega življenja, predava prof. Pengov. 20: Radio-orkester. Drama. 22: Poročila in časovna napoved.

**Sreda (30. jan.).** 12.30: Reproducira glasba. 13: Časovna napoved, reproducirana glasba. 13.30: Stanje vode in borzne poročila. 17: Koncert Radio-orkestra. 18.30: Pravljice, pripoveduje pisatelj Milčinski. 19: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. 19.30: Francija in Francozi, predava dr. Brežnik. 20: Večer slov. nar. resnic. — Izjava godba Dravske divizije. 22: Poročila in časovna napoved.

## VABILO.

K. s. izobraževalno društvo v Globasnici naznanja vsem čitateljem in prijateljem postenih zabav ter naših prireditev, da uprizorijo **nedeljo, dne 3. svečana ob 3. uri pop. pri šoštarju** narodno igro s peljem

### Legijonarji

K obilni udeležbi vabi ODBOR.

## Vabilo

V nedeljo, dne 3. februarja t. l. prirede grebinjska dekleta, tečajnice gospodinjsko-kuharskega tečaja

## kuharsko razstavo

od 8. ure zjutraj do 5. ure pop. v župnišču v Grebinjskem kloštru.

Popoldne ob 3. uri sledeči spored:

1. Govor.
2. Nastop pevskega zbora.
3. Igra „Zakleta soba“.
4. Šaljiv prizor „Vaški orkester“.

Razstavljeni predmeti se prodajajo v prid tečaju. Vse, ki cenijo pomen gospodinjsko strokovne izobrazbe in žele poštene zabave, vabi

8

Vodstvo gospodinjskega tečaja.

## Vabilo na kuharsko razstavo

ki jo priredi Gospodinjsko-kuharski tečaj v Št. Vidu v Podjuni

v nedeljo, dne 27. januarja t. l. v župnišču v Št. Vidu

Obisk razstave je mogoč od 9. ure dopoldne do 5. ure popoldne

Razstavljeni predmeti se bodo prodajali v prid tečaju

Vljudno vabi VODSTVO

## Nov harmonij,

8 registrov, se prodaja  
Vprašati je v upravi  
lista

## Vosek

sveče, voščence (gladke in okrašene), kadi'lo, ogje za kadi'lnice, žgalno olje

priporoča Irgovina s svečami

**Franc Siebert, Stauderhaus**  
Razpošiljanje tudi na zunan.